2024/2316

10.10.2024.

REZOLUCIJA (EU) 2024/2316 EUROPSKOG PARLAMENTA

od 11. travnja 2024.

s primjedbama koje su sastavni dio Odluke o razrješnici za izvršenje proračuna ENISA-e (Agencije Europske unije za kibersigurnost) za financijsku godinu 2022.

EUROPSKI PARLAMENT,

— uzimajući u obzir svoju Odluku o razrješnici za izvršenje proračuna ENISA-e (Agencije Europske unije za kibersigurnost) za financijsku godinu 2022.,

— uzimajući u obzir članak 100. Poslovnika i Prilog V. Poslovniku,

— uzimajući u obzir Tematsko izvješće br. 5/2022 Europskog revizorskog suda,

— uzimajući u obzir izvješće Odbora za proračunski nadzor (A9-0134/2024),

A. budući da je prema izvještaju o prihodima i rashodima ENISA-e ([1]) (dalje u tekstu: Agencija) za financijsku godinu 2022. njezin konačni proračun iznosio 39 207 625 EUR, što je povećanje od 67,03 % u odnosu na 2021. godinu; budući da se povećanje proračuna Agencije uglavnom objašnjava dodatnim zadaćama povezanima s pilot-provedbom Akcijskog programa potpore kibernetičkoj sigurnosti; budući da se proračun Agencije uglavnom financira iz proračuna Unije;

B. budući da Revizorski sud u svojem izvješću o godišnjoj računovodstvenoj dokumentaciji Agencije za financijsku godinu 2022. („izvješće Revizorskog suda”) izjavljuje da je dobio razumno jamstvo da je godišnja računovodstvena dokumentacija Agencije pouzdana te da su temeljne transakcije zakonite i pravilne;

Proračunsko i financijsko upravljanje

1. sa zadovoljstvom prima na znanje da je praćenje proračuna tijekom financijske godine 2022. rezultiralo stopom izvršenja proračuna od 99,93 % za odobrena sredstva za preuzimanje obveza za tu godinu, što je povećanje od 0,42 % u odnosu na 2021.; nadalje prima na znanje da je stopa izvršenja odobrenih sredstava za plaćanje za tekuću godinu iznosila 52,02 %, što je smanjenje od 25,38 % u odnosu na 2021.;

2. ističe da je iznos konačnog proračuna Agencije rezultat izmjene u iznosu od 15 000 000 EUR koju je Upravni odbor usvojio 5. kolovoza 2022. zbog provedbe potpornog djelovanja u području kibernetičke sigurnosti čiji je cilj jačanje odgovora Agencije u pružanju potpore državama članicama u skladu s njezinim mandatom; napominje da je većina obveza u okviru potpornog djelovanja u području kibernetičke sigurnosti potpisana krajem godine, što objašnjava relativno nisku stopu plaćanja (i naknadni veliki prijenos);

Uspješnost

3. pohvaljuje Agenciju zbog činjenice da je provela 100 % svojeg programa rada za 2022.; pozdravlja činjenicu da Agencija primjenjuje ključne pokazatelje uspješnosti za procjenu svojih aktivnosti i rezultata u pogledu ciljeva programa rada; primjećuje da određena ostvarenja nisu u potpunosti bila u skladu s ciljevima zbog promjene prioriteta u pogledu resursa radi pružanja potpore kibernetičkoj sigurnosti kao odgovor na nezakonitu i ničim izazvanu invaziju Rusije na Ukrajinu; napominje da su zbog promjene prioriteta više pogođena, među ostalim, ostvarenja 4.2. „Razvoj i poboljšanje standardnih operativnih politika, postupaka, metodologija i alata za kiberkrize” i 5.3. „Pokretanje razvoja pouzdane mreže prodavatelja/dobavljača”;

4. svjestan je da je nezakonita i ničim izazvana ruska invazija na Ukrajinu dominirala programom sigurnosti Unije 2022.; sa zadovoljstvom primjećuje da je Agencija pojačala svoju koordinaciju i pripravnost te doprinijela zajedničkoj informiranosti Unije o stanju pružanjem redovitih izvješća o stanju kibernetičke aktivnosti; ističe da je došlo i do pojačane koordinacije i razmjene informacija s mrežama za kibernetičku sigurnost, kao što je Europska mreža organizacija za vezu za kibernetičke krize (EU-CyCLONe), koja uključuje nacionalna tijela za upravljanje krizama u području kibernetičke sigurnosti, i brojnim sektorskim zajednicama koje podupire Agencija; pozdravlja napore koje je Agencija uložila kako bi osigurala komunikacijske kanale između političke, operativne i tehničke razine te pojačanu suradnju s mrežom timova za odgovor na računalne sigurnosne incidente;

([1]) SL C 377, 30.9.2022., str. 2.

5. sa zadovoljstvom prima na znanje da je Agencija 2022. izradila „toplinske karte” Unije, čiji je cilj bio pružiti brz pregled kibernetičkih incidenata i kibernetičkih događaja koji utječu na ključne sektore EU-a zbog kibernetičke aktivnosti povezane s ruskom ratnom agresijom na Ukrajinu; napominje da su ti sektori doprinijeli integriranom izvješću Komisije o informiranosti o stanju i analizi, s 52 ažuriranja o trenutačnoj situaciji i incidentima povezanima s ruskom ratnom agresijom na Ukrajinu, čime se doprinijelo mehanizmu Unije za upravljanje krizama;

6. prima na znanje da se, prema Tematskom izvješću Revizorskog suda br. 5/2022: Kibernetička sigurnost institucija, tijela i agencija EU-a, broj kibernetičkih napada na tijela EU-a naglo povećava, pri čemu razina pripravnosti tijela Unije u pogledu kibernetičke sigurnosti varira i općenito nije razmjerna sve većim prijetnjama; primjećuje da, s obzirom na to da su tijela Unije snažno međusobno povezana, slabe točke jednoga mogu i druge izložiti sigurnosnim prijetnjama; ističe da Revizorski sud preporučuje da se Agencija zajedno s timom za hitne računalne intervencije Unije više usredotoči na tijela Unije koja imaju manje iskustva u upravljanju kibernetičkom sigurnošću na sljedeće načine: (a) utvrđivanjem prioritetnih područja u kojima je institucijama, tijelima i agencijama Unije potrebna najveća potpora, primjerice putem procjena stupnja razvoja, i (b) provedbom mjera za izgradnju kapaciteta, u skladu sa svojim memorandumom o razumijevanju; poziva Agenciju da riješi pitanja koja je istaknuo Revizorski sud i da tijelo nadležno za davanje razrješnice izvijesti o svim mjerama poduzetima u tom pogledu;

7. prima na znanje činjenicu da je Agencija 2022. provela razne aktivnosti kako bi ispunila svoju ulogu u pružanju potpore Uniji; napominje da, iako je Agencija uspjela pružiti potporu u vezi s radom na nekoliko dokumenata o politikama, kao što su sigurnost mrežnih i informacijskih sustava te kibernetička otpornost i digitalna operativna otpornost, zbog ograničenih resursa Agencija nije mogla aktivno podupirati dokumente o politikama s odredbama o kibernetičkoj sigurnosti, kao što je europski prostor za zdravstvene podatke, te druge dokumente o politikama, kao što su digitalna tržišta i digitalne usluge; napominje da su druge aktivnosti uključivale informiranje tvoraca politika o učinkovitosti postojećih okvira za kibernetičku sigurnost i pružanje potpore ključnim sektorima; nadalje napominje da se donošenje Direktive (EU) 2022/2555 Europskog parlamenta i Vijeća ([2]) (Direktiva NIS 2) ističe kao mjera za rješavanje izazova i usklađivanje politika diljem Unije; shvaća da je nedostatak usklađenosti u provedbi direktive NIS 1 doveo do fragmentiranog političkog okruženja, što se nastoji popraviti direktivom NIS 2; svjestan je da se potonjim aktom proširuje područje primjene uvođenjem novih horizontalnih zadaća Agencije, kao što je registar Unije za digitalne subjekte; ističe da je Agencija prilagodila svoje usluge i resurse s pomoću nove strategije kako bi ispunila sve veće zahtjeve u području kibernetičke sigurnosti;

Učinkovitost i rezultati u tom području

8. napominje da je Agencija nastojala povećati upotrebu usluga koje se dijele s drugim agencijama i/ili Komisijom, među ostalim, međuagencijskim i međuinstitucijskim postupcima javne nabave te dijeljenjem usluga s Europskim centrom za razvoj strukovnog osposobljavanja (Cedefop) i Europskim stručnim centrom za industriju, tehnologiju i istraživanja u području kibersigurnosti (ECCC); nadalje napominje da je Agencija 2022. potpisala sporazum o razini usluga s novoosnovanim Europskim stručnim centrom za industriju, tehnologiju i istraživanja u području kibernetičke sigurnosti, prema kojem će Centru pružati usluge službenika za zaštitu podataka i računovodstvene usluge, a koji će se provesti 2023.;

9. prima na znanje korake koje je Agencija poduzela za prelazak s tradicionalne metodologije broja članova osoblja na strateško planiranje radne snage radi predviđanja i rješavanja nedostatka osoblja kako bi se izgradila agilna radna snaga i dodijelila sredstva prioritetnim područjima;

10. pozdravlja doprinos Agencije promicanju zajedničkih usluga među agencijama putem nekoliko mreža u područjima javne nabave, ljudskih resursa, IKT-a, upravljanja rizicima, upravljanja uspješnošću, zaštite podataka, informacijske sigurnosti i računovodstva; ističe horizontalne koristi suradnje i prilagodbe najboljih praksi te naglašava da zajedničke inicijative objedinjuju različite perspektive, smanjuju dupliciranje napora, poboljšavaju učenje i jačaju odnose među sudionicima; potiče Agenciju da identificira interne postupke koji bi se mogli pojednostavniti s pomoću novih informatičkih alata;

11. sa zadovoljstvom prima na znanje sudjelovanje Agencije u pilot-projektu u okviru mreže agencija EU-a čija je svrha pružiti potporu agencijama Unije u povećanju njihove pripravnosti na nove propise o kibernetičkoj sigurnosti;

12. podsjeća na važnost povećanja digitalizacije Agencije u pogledu unutarnjeg djelovanja i upravljanja, ali i kako bi se ubrzala digitalizacija postupaka; naglašava da Agencija u tom pogledu i dalje treba biti proaktivna kako bi se izbjegao digitalni jaz među agencijama;

([2]) Direktiva (EU) 2022/2555 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o mjerama za visoku zajedničku razinu kibernetičke sigurnosti širom Unije, izmjeni Uredbe (EU) br. 910/2014 i Direktive (EU) 2018/1972 i stavljanju izvan snage Direktive (EU) 2016/1148 (Direktiva NIS 2) (SL L 333, 27.12.2022., str. 80.).

Kadrovska politika

13. konstatira da je 31. prosinca 2022. bilo izvršeno 89,02 % plana radnih mjesta, odnosno da su imenovana 73 privremena djelatnika od njih 82 koji su odobreni u okviru proračuna Unije (u odnosu na 76 odobrenih radnih mjesta 2021.); također primjećuje da je 2022. za Agenciju radilo 27 ugovornih djelatnika, 10 upućenih nacionalnih stručnjaka, 10 vanjskih djelatnika i 16 ugovaratelja;

14. sa zabrinutošću prima na znanje nedostatak rodne ravnoteže među višim i srednjim rukovodstvom Agencije, gdje 12 od 17 radnih mjesta zauzimaju muškarci (71 %); smatra da je potrebno poboljšati rodnu ravnotežu u višem i srednjem rukovodstvu Agencije; podsjeća na važnost jamčenja rodne ravnoteže i poziva Agenciju da taj aspekt uzme u obzir kad je riječ o budućim imenovanjima na položaje višeg i srednjeg rukovodstva; prima na znanje rodnu raspodjelu u Upravnom odboru Agencije, u kojemu su od 55 članova njih 41 muškarci (75 %); prima na znanje da sastav Upravnog odbora u velikoj mjeri ovisi o imenovanjima država članica; ustraje u tome da Komisija i države članice uzmu u obzir važnost osiguravanja rodne ravnoteže pri imenovanju članova u Upravni odbor Agencije; prima na znanje uravnoteženu rodnu raspodjelu među osobljem Agencije, s 57 muškaraca (52 %) i 53 žena (48 %); prima na znanje korake koje je Agencija poduzela u cilju rješavanja problema u pogledu rodne ravnoteže, uključujući reviziju njezine politike zapošljavanja kako bi potaknula prijave žena; nadalje napominje da je Agencija u svojoj korporativnoj strategiji planirala do kraja 2025. ishoditi potvrdu o izvrsnosti u području raznolikosti i uključivanja mreže agencija EU-a;

15. konstatira da Agencija ima politiku za zaštitu dostojanstva osobe i za sprečavanje psihološkog i seksualnog uznemiravanja te da sudjeluje u međuagencijskoj radnoj skupini povjerljivih savjetnika; sa zanimanjem iščekuje njihovo izvješće i preporuke; konstatira da 2022. nije bilo prijavljenih slučajeva uznemiravanja te potiče Agenciju da i u budućnosti nastavi obavljati i razvijati rad na sprečavanju takvih slučajeva;

16. izražava zabrinutost zbog geografske neravnoteže među višim i srednjim rukovodstvom Agencije te drugim osobljem jer udio zastupljenosti grčkih državljana iznosi 40,9 %; ustraje u tome da su potrebna poboljšanja; traži od Agencije da o tome izvijesti tijelo nadležno za davanje razrješnice;

17. sa zabrinutošću napominje da je Agencija tijekom razvoja programa rada za 2023. utvrdila manjak resursa od 734 000 EUR i dva ekvivalenta punog radnog vremena u poslovanju te 2,5 milijuna EUR u korporativnim uslugama; nadalje napominje da je temeljitom evaluacijom potreba za ljudskim resursima za razdoblje 2023. – 2025. otkriven znatan manjak, posebno u ključnim područjima aktivnostima i bez dodatnih radnih mjesta, te da će Agencija možda morati odrediti prioritete i prilagoditi buduće programe rada kako bi nadoknadila manjak resursa; prima na znanje činjenicu da je Upravni odbor Agencije također izrazio potrebu za povećanjem broja radnih mjesta kako bi Agencija mogla u potpunosti ispuniti svoj mandat na održiv način;

18. pozdravlja napore Agencije da integrira osobe s invaliditetom uspostavom pristupačne infrastrukture i usluga potpore;

19. napominje da je Agencija 2022. nastavila pružati dodatnu potporu osoblju u obliku vaučera, povrata troškova interneta i program fit@work te je razvila svoj kodeks ponašanja u kojem je navela očekivanja Agencije u pogledu ponašanja i postupanja članova osoblja;

Javna nabava

20. sa zabrinutošću primjećuje da je Revizorski sud utvrdio dva slučaja u kojima je Agencija dodijelila ugovore male vrijednosti (manje od 15 000 EUR), a da pritom nije izdala izvješće o evaluaciji ni odluku o dodjeli koju treba propisno odobriti i potpisati dužnosnik za ovjeravanje, što nije u skladu s točkama 30.3. i 30.4. Priloga I. Financijskoj uredbi; u tom pogledu podsjeća da je Revizorski sud slično opažanje iznio u svojem izvješću za 2021. te podsjeća na odgovor Agencije u kojem navodi da je već poduzela potrebne korake za rješavanje tog pitanja; ustraje u tome da je važno provesti postupke kako bi se osigurala potpuna usklađenost s Financijskom uredbom; poziva Agenciju da riješi pitanja koja je istaknuo Revizorski sud i da o svakom napretku u tom pogledu obavijesti tijelo nadležno za davanje razrješnice;

21. prima na znanje da je Agencija, prema navodima Revizorskog suda, tijekom 2022. svojim rukovoditeljima ponudila stručno ocjenjivanje koje je proveo vanjski pružatelj usluga kojeg je imenovala Agencija; napominje da je u trima slučajevima Agencija te usluge platila izravno pružatelju usluga, dok je u preostala 23 slučaja isplatila nadoknadu troškova rukovoditeljima, koji su te usluge sami platili pružatelju usluga; primjećuje da je ukupni iznos koji je Agencija isplatila za 26 postupaka ocjenjivanja bio 120 276 EUR; žali zbog toga što je Agencija pružatelja usluga odabrala bez pokretanja otvorenog postupka javne nabave, zbog čega je Sud zaključio da su ta plaćanja bila nepravilna; poziva Agenciju da riješi pitanja koja je istaknuo Revizorski sud i da tijelo nadležno za davanje razrješnice izvijesti o svim mjerama poduzetima u tom pogledu;

22. ustraje u tome da je cilj pravila javne nabave omogućiti naručiteljima da po najpovoljnijoj cijeni osiguraju nabavu potrebne robe i usluga uz istodobno jamčenje pravednog natjecanja među ponuditeljima i poštovanje načela transparentnosti, proporcionalnosti, jednakog postupanja i nediskriminacije; poziva Agenciju da dodatno poboljša svoje postupke javne nabave, osiguravajući pritom potpunu usklađenost s primjenjivim pravilima, kako bi ostvarila najveću moguću vrijednost za uloženi novac;

Sprečavanje i postupanje u slučaju sukoba interesa te transparentnost

23. prima na znanje postojeće mjere Agencije i stalne napore za osiguranje transparentnosti, sprečavanje sukoba interesa i upravljanje njima te napominje da su životopisi članova Upravnog odbora i njihove izjave o preuzimanju obveza te izjave o sukobima interesa u međuvremenu objavljeni na internetskoj stranici Agencije, iako neki životopisi nedostaju;

24. napominje da Agencija 2022. nije prijavila nijedan slučaj sukoba interesa; nadalje prima na znanje činjenicu da je Agencija usvojila odluku svog Upravnog odbora 15/2021 o sprečavanju sukoba interesa i ažuriranju predložaka za izjave; insistira da je važno uspostaviti postupke za praćenje usklađenosti s pravilima koja se odnose na praksu „rotirajućih vrata” i aktivno pratiti profesionalne aktivnosti viših članova osoblja, uključujući one koji su napustili Agenciju u zadnjih dvije godine, kako bi se mogle otkriti neprijavljene situacije „rotirajućih vrata”;

25. prima na znanje da je raspored sastanaka uprave Agencije i vanjskih dionika javno dostupan na njezinim internetskim stranicama;

26. podsjeća da je važno da Agencija razvije veću vidljivost u medijima, na internetu i u društvenim medijima kako bi informirala građane o svojem radu;

Unutarnja kontrola

27. konstatira da je služba za unutarnju reviziju 2021. provela reviziju programiranja strateškog planiranja i upravljanja uspješnošću te da je u travnju 2022. objavila svoje završno izvješće o reviziji s tri važne preporuke; nadalje napominje da se Agencija složila s opažanjima iz revizije te je poduzela potrebne korake za rješavanje tih pitanja;

28. primjećuje, iz navoda Revizorskog suda, da Agencija nema unaprijed utvrđeni model procjene, tj. smjernice za procjenu, kako bi pomogla odboru za evaluaciju da procijeni ponude; primjećuje da to sa sobom nosi rizik od toga da svaki član odbora za evaluaciju neće dosljedno procjenjivati ponude; poziva Agenciju da riješi to pitanje koje je istaknuo Revizorski sud i da o tome obavijesti tijelo nadležno za davanje razrješnice;

29. prima na znanje da je Agencija 2022. provela *ex post* kontrole financijskih transakcija izvršenih tijekom financijske godine 2021. u skladu s člankom 45. stavcima 8. i 9. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/715 ([3]); skreće pozornost na činjenicu da su utvrđena tri nedostatka, što je dovelo do triju preporuka o financijskim transakcijama, od kojih se nijedna nije smatrala kritičnom; primjećuje da je, kako bi se riješio glavni nedostatak, 2022. uvedeno tjedno praćenje vremena za plaćanje kako bi se relevantno financijsko osoblje upozorilo na hitne transakcije koje tek treba obraditi radi usklađivanja s pravnim okvirom o rokovima plaćanja;

([3]) Delegirana uredba Komisije (EU) 2019/715 od 18. prosinca 2018. o okvirnoj financijskoj uredbi za tijela osnovana na temelju UFEU-a i Ugovora o Euratomu na koja se upućuje u članku 70. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 122, 10.5.2019., str. 1.).

30. napominje da je 2022. procjena učinkovitosti sustava unutarnje kontrole Agencije bila utemeljena na pokazateljima okvira, kao i na dodatnim informacijama iz posebnih izvješća o procjeni (rizika), nalazima revizija i drugim relevantnim izvorima; primjećuje da procjena unutarnjih kontrola Agencije upućuje na razumno jamstvo u olakšavanju djelotvornih i učinkovitih operacija, osiguravanju izvješćivanja o kvaliteti i usklađenosti s propisima, ali da su potrebna određena poboljšanja u pogledu određenih načela kako bi se poboljšala djelotvornost i osigurala pravilna provedba unutarnjih kontrola; poziva Agenciju da tijelo nadležno za davanje razrješnice obavijesti o daljnjim mjerama poduzetima u vezi s procjenom poboljšanja;

Ostale primjedbe

31. napominje da je Agencija provela važne mjere za povećanje zaštite kibersigurnosti, kao što su rješenje za sigurnu e-poštu (SECEM2), preokret (vježba crvenog tima), popravci otkrivenih nedostataka i jačanje sustava, stavljanje izvan pogona naslijeđenih sustava te ažuriranje okvira unutarnje politike kibersigurnosti;

32. pozdravlja činjenicu da je Upravni odbor Agencije jedinstvenom programskom dokumentu Agencije za razdoblje 2022. – 2024. dodao cilj Agencije da do 2030. postigne klimatsku neutralnost u svim svojim operacijama; napominje da su, nakon što je usvojena korporativna strategija Agencije, certifikat EMAS-a i zelena javna nabava ključni ciljevi Agencije; prima na znanje da se očekuje da će postupak certifikacije biti dovršen tijekom 2024.;

33. u vezi s ostalim primjedbama priloženima Odluci o razrješnici i horizontalne naravi upućuje na svoju Rezoluciju od 11. travnja 2024. ([4]) o uspješnosti, financijskom upravljanju i nadzoru agencija.

([4]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2024)0280.